kod ucznia …….

KONKURS HISTORYCZNY
dla uczniów szkół podstawowych województwa opolskiego
Zawody II stopnia (miejskie/miejsko-gminne) – 22.01.2026r.

Drogi Uczniu !
Witamy Cię na kolejnym etapie konkursu przedmiotowego z historii. Przed Tobą test składający się z 30 zadań. Przed ich rozwiązaniem uważnie przeczytaj polecenia. Swoje odpowiedzi zapisz w karcie odpowiedzi załączonej do testu. Pisz starannie. Na wykonanie zadań masz ***60 minut.*** *Z testu maksymalnie możesz uzyskać* ***60 punktów.*** *Aby zakwalifikować się do FINAŁU WOJEWÓDZKIEGO musisz* ***uzyskać nie mniej niż 85%, tj. 51 punktów.***

Życzymy powodzenia!

1. Wiek XVI p.n.e. to lata: (0-1)
A. 1500 p.n.e – 1600 p.n.e.
B. 1501 p.n.e. – 1601 p.n.e.
C. 1601 p.n.e. – 1501 p.n.e.
D. 1600 p.n.e. – 1501 p.n.e.

2. Przyporządkuj nazwy z ramki do odpowiednich opisów wpisując odpowiednią literę (0-4)

A. Australopithecus	B. Homo erectus	C. Homo habilis	D. Homo neanderthalensis

2.1. Pierwsza z małp człekokształtnych, która pojawiła się około 4 mln lat temu - ……

2.2. Człowiek zręczny, znany głównie z Afryki Wschodniej, sprzed 2,5 mln lat - …….

2.3. Człowiek wyprostowany, żyjący w Afryce, Azji i Europie już 1,9 mln lat temu - …….

2.4. Przedstawiciel rodzaju homo żyjący w okresie od około 400 tys. do 25 tys. lat temu - ...…

3. Na podstawie poniższego tekstu źródłowego nazwij opisany w nim proces przejścia z koczowniczego na osiadły tryb życia. (0-1)
Z czasem ludzie zaobserwowali, że z ziaren dziko rosnących zbóż wyrastają nowe rośliny. Nauczyli się je wysiewać i zbierać plony. W ten sposób około 10 tysięcy lat p.n.e. narodziło się rolnictwo. Aby uprawiać ziemię, pierwsi rolnicy musieli osiedlić się na stałe w pobliżu swoich pól. Przestali więc przenosić się z miejsca na miejsce i zamienili koczowniczy tryb życia na osiadły.
(Źródło: G. Wojciechowski, *Wczoraj i dziś. Podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej,* Warszawa 2021, s. 9.)
…….

4. Podaj nazwę cytowanego poniżej dokumentu i państwo, w którym obowiązywał. (0-2)

§ 195 Jeśli syn ojca swego uderzył, rękę mu utną.
§ 196 Jeśli obywatel oko obywatelowi wybił, oko mu wybiją.
§ 197 Jeżeli obywatel złamał kość, kość złamią jemu.
§ 198 Jeśli wyrwał oko poddanego albo złamał kość poddanego, zapłaci jedną minę srebra.

(Źródło: https://pl.wikipedia.org/)

4.1. Nazwa dokumentu : …….. ……..

4.2. Nazwa państwa, w którym powstał dokument : ……..…..

5. Przyjrzyj się fotografii rzeźby i uzupełnij tekst. (0-2)

Przedstawiona na zdjęciu rzeźba nosi nazwę **5.1.** …… .
Wykonał ją w V w. p.n.e. grecki rzeźbiarz **5.2.** …… .

6. Do podanych bogów rzymskich dopisz jego odpowiednik grecki. (0-5)

6.1. Jowisz - ……..…...

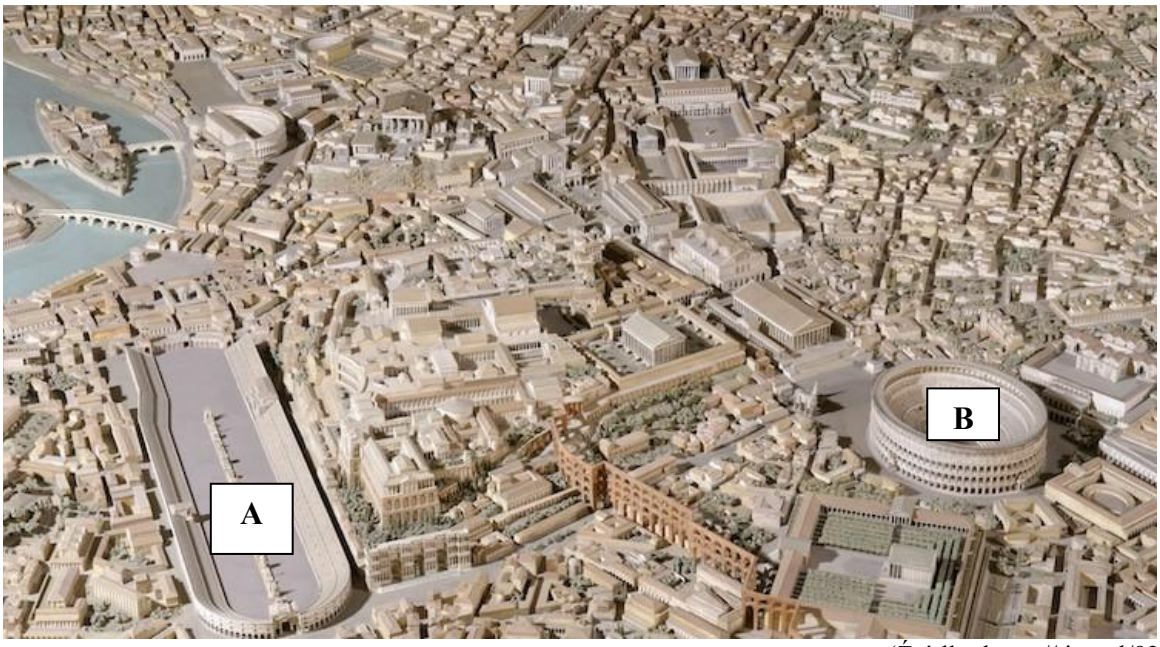
6.2. Mars – ……..…….

6.3. Neptun - …….

6.4. Wenus - ……..…

6.5. Minerwa- ……..…..

7. Zapoznaj się z makietą antycznego Rzymu i napisz, jakie dwie budowle oznaczono na niej literami A oraz B. (0-2)

(Źródło: https://tiny.pl/93gpn)

7.1. Literą A oznaczono - ……..……

7.2. Literą B oznaczono - …….

8. Przedstawione na poniższym zdjęciu naczynie jest charakterystyczne dla cywilizacji: (0-1)

(Źródło: https://www.miesiecznik.znak.com.pl/piotr-oczko-tajemnica-blekitnych-potworow-tulipanowa-goraczka/)

A. chińskiej
B. egipskiej
C. greckiej
D. rzymskiej

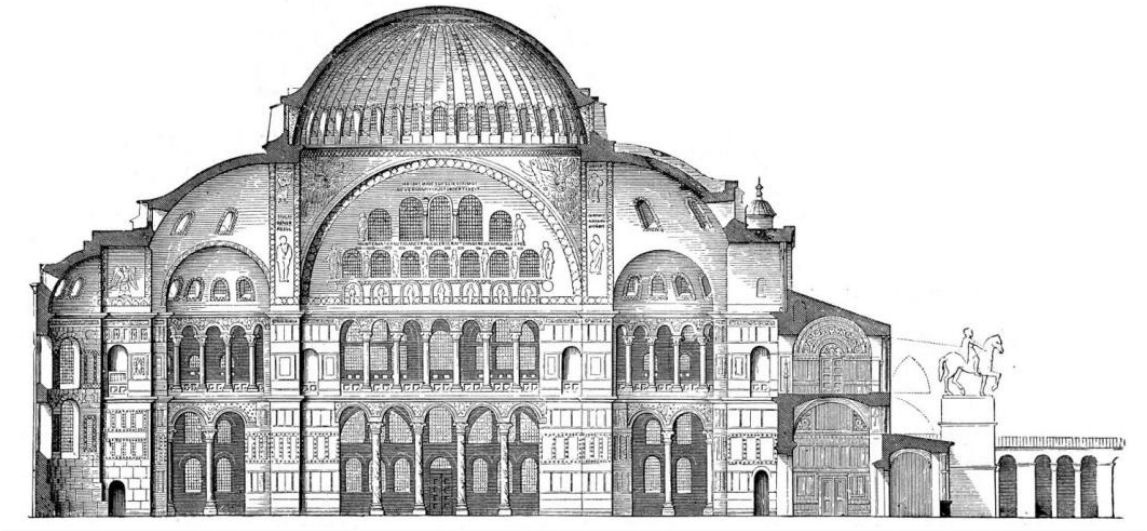
9. Zapoznaj się z mapą i zaznacz właściwy tytuł. (0-1)

(Źródło: https://tiny.pl/tcg91)

A. Państwo Aleksandra Wielkiego w IV w. p.n.e.
B. Imperium rzymskie w I w. n.e.
C. Państwo Justyniana Wielkiego w VI w. n.e**.**
D. Podboje Arabów w VII w. n.e.

10. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenia. (0-2)

Źródło: http://tiny.pl/gs7d3

10.1. Podaj pierwotną nazwę przedstawionej budowli.

……

10.2. Podaj nazwę współczesnego miasta, gdzie znajduje się ta budowla.

……..…

11. Traktat w Verdun z 843r. przyczynił się do powstania w przyszłości następujących państw: (0-1)

A. Francji, Włoch, Hiszpanii
B. Francji, Niemiec, Włoch
C. Niemiec, Danii, Włoch
D. Hiszpanii, Włoch, Niemiec

12. Udziel odpowiedzi na pytania dotyczące stolic Polski: (0-2)

12.1. Który władca przeniósł stolicę z Gniezna do Krakowa? – ……

12.2. Który władca przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy? – ……

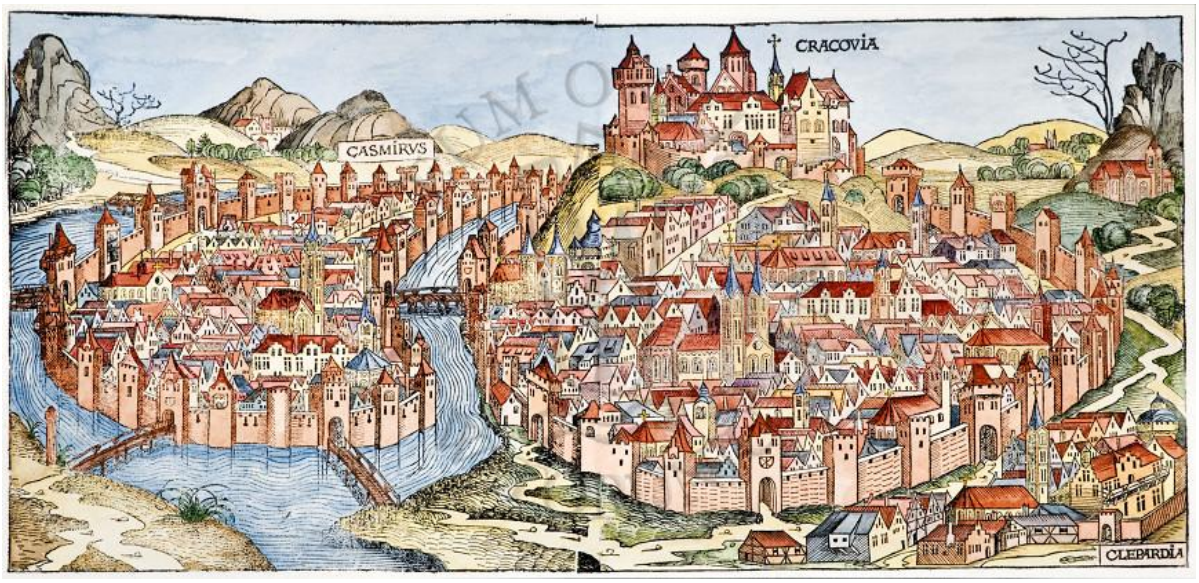
13. Dokonaj analizy poniższego tekstu źródłowego i wskaż nazwę ziemi, którą należy wstawić w lukę w tekście. (0-1)

W imię Pana. Amen.
My, Konrad, książę Mazowsza i Kujaw, podajemy do wiadomości tak współczesnych, jak potomnych, że dla zbawienia naszej duszy i naszych rodziców, za zgodą wszystkich naszych dziedziców, Szpitalowi Świętej Marii Domu Jerozolimskich Braci Niemieckich nadaliśmy jako wieczystą własność na nienaruszone posiadanie **[…]** *z wszystkimi jej przynależnościami, tak z wodami, jak z polami i lasami, żadnych korzyści sobie nie zastrzegając ani na przyszłość nie spodziewając się ich, oraz wieś Orłów leżącą na Kujawach.*

(źródło: wikipedia.org)

A. ziemia kujawska
B. ziemia malborska
C. ziemia chełmińska
D. ziemia dobrzyńska

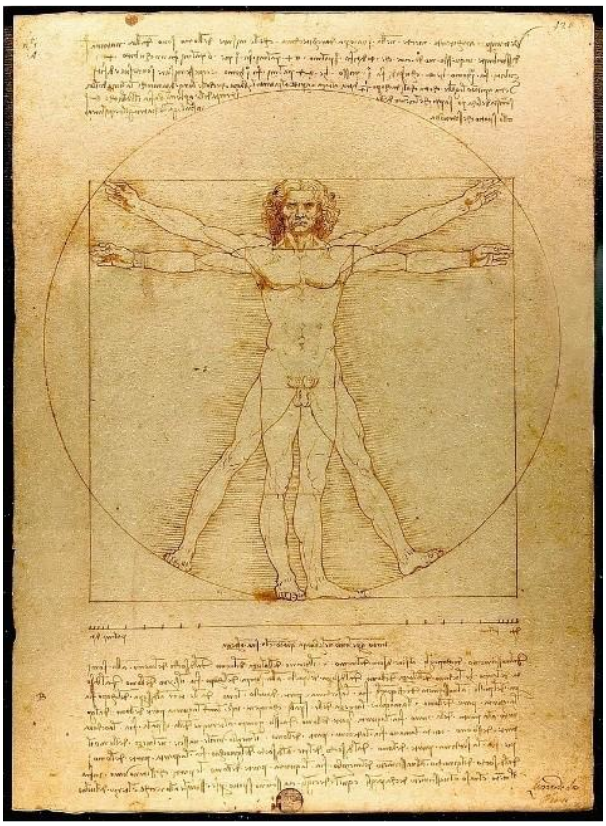
14. Jakie miasto przedstawiono na poniższej ilustracji: **(0-1)**

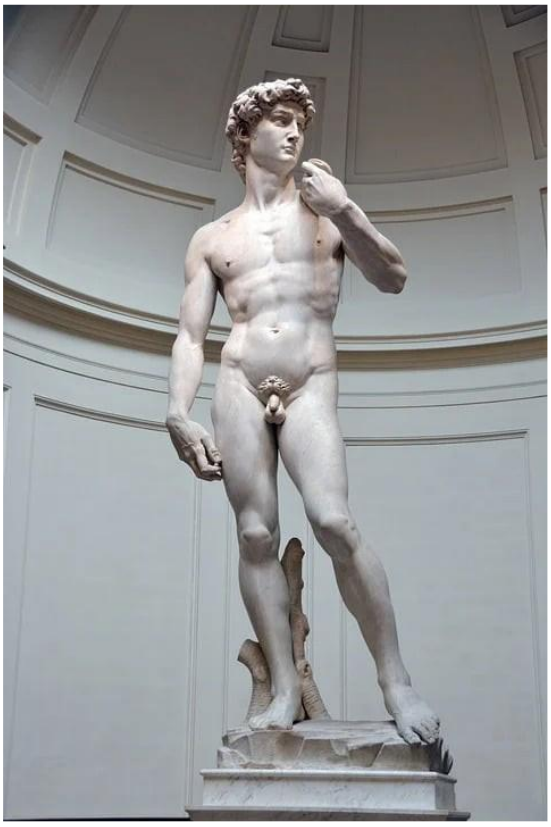

(Źródło: http://copernicus.torun.pl/en/biography/1491-1495/1/)

……

15. Zapoznaj się rysunkiem i rzeźbą, następnie podaj imię i nazwisko ich autorów. (0-2)

(źródło: wikipedia.org)

15.1. …… **15.2.** ……..…

16. Na podstawie źródła i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytania. (0-2)

„(...) niejakiś Siciński z Upity poseł, mając za uciążliwy dekret sejmowy, względem podymnego szesnaściorga, które król Imć słusznie z ekonomii swojej szawelskiej i innych być aprobował, a Upita poborami wydając, wielu do skarbu winną została: zaniósł protestacją, że dekret skasowany nie był przeciwko wszystkiemu sejmowi i zaraz z izby zniknął, za Wisłę się przewiózł. I tak pod pretekstem wolności, że za jednego kontradykcją [sprzeciwem] nic się nie stanowi na sejmie, sejm się rozerwał".

(Cyt. za: W. Szczygielski, *Ustrój Polski w XVI-XVIII wieku, w: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole,* nr 20, Warszawa 1960, s. 18-19.)

16.1. Nazwij zasadę ustrojową, którą zastosował w sejmie wyżej wymieniony poseł :
……

16.2. Opisane w źródle wydarzenia miały miejsce za panowania:
A. Zygmunta II Augusta
B. Stefana Batorego
C. Władysława IV Wazy
D. Jana II Kazimierza

17. Do wyjaśnień dopisz pojęcia: (0-5)

Wyjaśnienie	pojęcie
Grupa spokrewnionych rodów, zamieszkujących wspólnie określony obszar.	17.1. …….
Średniowieczna organizacja rzemieślników, obejmująca jedną lub kilka specjalności.	17.2. …….
Duże gospodarstwa rolne produkujące głównie na zbyt, posługujące się pracą chłopów pańszczyźnianych.	17.3. …….
Wiara w jednego boga.	17.4. ……
Opuszczenie rodzinnego kraju, na przykład z powodu prześladowań politycznych lub religijnych.	17.5. …….

18. Przeczytaj tekst i zaznacz poprawne dokończenia zdań. (0-2)

Bez cienia przesady można tu okres panowania dwóch ostatnich Jagiellonów nazwać Złotym Wiekiem Polski.[...]. Ci, którzy przyczynili się do rozkwitu artystycznego i umysłowego epoki, byli ludźmi naprawdę wybitnymi[...]. Wśród nich postacią największej miary był niewątpliwie Mikołaj Kopernik[...]. Pierwsze miejsce po Koperniku zajmuje Jan Kochanowski. Jako ojciec poezji pisanej w języku polskim ukazał Polakom piękno ich języka. Ostatnim spośród wielkich epoki renesansu był Jan Zamoyski, mimo swej pozycji czołowego polityka epoki, znalazł czas na przebudowę rodzinnego Zamościa i przekształcenie go we wzorowe miasto swych czasów. Mimo odmiennych dróg życiowych Kopernika, Kochanowskiego i Zamoyskiego łączyło ich wiele wspólnych cech. [...] Wszyscy trzej otrzymali wspaniałe wykształcenie. Studiowali m.in. w Padwie, która była przodującą uczelnią europejską.[...]. Wszyscy […]świetnie znali twórczość klasyków.[...].

(Źródło: Norman Davies, *Boże Igrzysko. Historia Polski*, Kraków 1990.)

18.1. Złotym Wiekiem Polski nazywa się okres panowania…

A. Jana Olbrachta i Zygmunta II Augusta.
B. Kazimierza Jagiellończyka i Zygmunta I Starego.
C. Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta.
D. Zygmunta II Augusta i Zygmunta III Wazy.

18.2. Wymienieni w tekście przedstawiciele polskiego renesansu *„świetnie znali twórczość klasyków”,* czyli dzieła powstałe w …

A. starożytnej Grecji i Rzymie.
B. okresie wczesnego średniowiecza.
C. okresie późnego średniowiecza.
D. Polsce pierwszych Piastów.

19. Wskaż właściwą kolejność wydarzeń. (0-1)

A. powstanie anglikanizmu – pokój w Augsburgu – zakończenie soboru w Trydencie – powstanie luteranizmu

B. powstanie luteranizmu – powstanie anglikanizmu – pokój w Augsburgu – zakończenie soboru w Trydencie

C. pokój w Augsburgu – powstanie luteranizmu – zakończenie soboru w Trydencie – powstanie anglikanizmu

D. zakończenie soboru w Trydencie – powstanie anglikanizmu – pokój w Augsburgu – powstanie luteranizmu

20. Wskaż, które z poniższych zdań jest wyjaśnieniem pojęcia *wolna elekcja.* (0-1)

A. Wybór monarchy, podczas którego nie obowiązywały zasady dziedziczenia, a każdy szlachcic miał prawo wziąć w nim udział osobiście.

B. Ustrój polityczny w Rzeczypospolitej, ukształtowany ostatecznie w XVI wieku, który umożliwiał duchowieństwu decydowanie o losach państwa.

C. Wybór monarchy za życia poprzedniego króla, chroniący państwo przed chaosem w okresie bezkrólewia.

D. Wybór władcy przez zgromadzenie narodowe.

21. Przeczytaj uważnie poniższy tekst źródłowy – mowę jednego z królów elekcyjnych i odpowiedz na pytania. (0-2)

„Nie w chlewie, ale człowiekiem wolnym urodziłem się (...), zanim do tej ziemi przybyłem. Wolność moją kocham i w całości ją zachowam. Z woli Bożej królem waszym przez was obrany zostałem.(...) Wy sami włożyliście mi koronę na głowę. Jestem więc waszym rzeczywistym, a nie malowanym monarchą. Chcę panować i rozkazywać, i nie ścierpię, żeby kto nade mną panował. Bądźcie stróżami wolności waszej – to dobrze. Ale nie pozwolę, żebyście byli bakałarzami [nauczycielami] *moimi i senatorów moich”*

(Źródło: T. Małkowski, „Historia 6 podręcznik do klasy 6 szkoły podstawowej”, GWO, s. 78.)

21.1. Podaj imię i przydomek władcy, który wypowiedział powyższe słowa:

……..

21..2. Podaj nazwę krainy historycznej z której przybył do Polski ten władca:

.....

22. Do podanych państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą w XVII wieku, dopisz nazwę religii, którą wyznawała większość zamieszkującej je ludności. Odpowiedzi wybierz spośród: *katolicyzm, kalwinizm, luteranizm, prawosławie, judaizm, islam.* (0-3)

22.1. Rosja .....

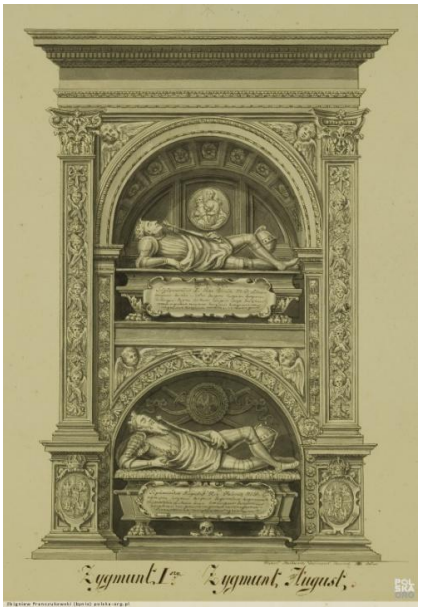
22.2. Szwecja .....

22.3. Chanat Krymski .....

23. Po zapoznaniu się z tekstem oraz fotografią odpowiedz na pytanie. (0-1)

Na fotografii znajdują się nagrobki królów - Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta. Wykonane zostały przez Bartłomieja Berrecciego i przerobione przez Santiego Gucciego, ukazują dostojeństwo władzy obu królów. Arkadowe obramienie nagrobka naśladuje bowiem antyczne łuki triumfalne, a czerwony marmur, użyty do wykonania pomnika, przypomina porfir, z którego rzeźbiono sarkofagi cesarzy rzymskich.

(Polska. Dzieje cywilizacji i narodu, Monarchia Jagiellonów, pod red. M. Derwicha i A. Żurka, Warszawa-Wrocław 2003, s.142)

(źródło: https://polska-org.pl/8485551,foto.html)

Podaj dokładnie, gdzie w Krakowie znajduje się miejsce pochówku obu królów ……...

24. Zapoznaj się rysunkiem i wykonaj polecenia. (0-2)

(Źródło: źródło: wikipedia.org)

24.1. Podaj <u>pełną nazwę państwa</u>, które posługiwało się tym herbem.

……..……..…

24.2. Podaj rok, w którym powstało to państwo - ……..……..

25. Do każdego z podanych opisów dopisz odpowiadające im postaci podane w ramce. (0-5)

Jan Długosz, Paweł Włodkowic, Zawisza Czarny, Janko z Czarnkowa, Mikołaj Trąba, Wit Stwosz, Mikołaj Rej, Andrzej Frycz – Modrzewski

Dziedzic na Garbowie, herbu Sulima. Walczył pod sztandarami Władysława Jagiełły i Zygmunta Luksemburskiego. Okrył się sławą w bitwie pod Grunwaldem. Wygrywał liczne turnieje rycerskie.	**25.1.** ……..……..
Profesor i rektor Akademii Krakowskiej. Reprezentował stronę polską w sporach z Zakonem Krzyżackim, np. na soborze w Konstancji. Przeciwstawiał się chrystianizacji pogan drogą przemocy.	**25..2.** ……...……..
Pisarz, przedstawiciel polskiego odrodzenia, uznawany za ojca literatury polskiej. To on powiedział *„niechaj to narodowie wżdy postronni znają, iż Polacy nie gęsi i swój język mają.*	**25.3.** ……..……
Był doradcą i sekretarzem biskupa krakowskiego Zbigniewa Oleśnickiego, wychowawcą synów królewskich, uczył ich czytać i pisać, zapoznawał ich również z historią Polski. Uważa się go za ojca polskich historyków. Najwybitniejsze jego dzieło nosi tytuł „*Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego”.*	**25.4.** ……..……
Pochodził z Norymbergii ale był też związany z polskim Krakowem. Był twórcą Ołtarza w Kościele Mariackim i nagrobka króla Kazimierza Jagiellończyka.	**25.5.** ……..

26. Wskaż poprawny chronologiczny ciąg władców Rzeczypospolitej. (0-1)

A. Michał Korybut Wiśniowiecki – August II Mocny – Jan III Sobieski

B. Jan III Sobieski – August II Mocny – Michał Korybut Wiśniowiecki

C. Michał Korybut Wiśniowiecki – Jan III Sobieski – August II Mocny

D. August II Mocny – Michał Korybut Wiśniowiecki – Jan III Sobieski

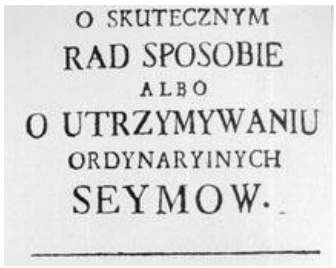
27. Udziel odpowiedzi na postawione niżej pytanie. W tym celu wybierz z pierwszej części odpowiedź TAK lub NIE i jedno z uzasadnień A-D. (0-1)

Czy Konstytucja 3 maja 1791r. została napisana w duchu epoki Oświecenia?

TAK	ponieważ	A	wprowadzała rządy absolutne w Rzeczypospolitej.
		B	przywracała w Rzeczypospolitej monarchię stanową.
NIE		C	wprowadzała zasadę trójpodziału władzy.
		D	zrównywała w prawach chłopów ze szlachtą.

……. -……

28. Kto był autorem dzieła, którego strona tytułowa znajduje się poniżej i został nagrodzony medalem wspomnianym w tekście źródłowym? (0-1)

O SKUTECZNYM
RAD SPOSOBIE
ALBO
O UTRZYMYWANIU
ORDYNARYINYCH
SEYMOW.

(źródło: wikipedia.org)

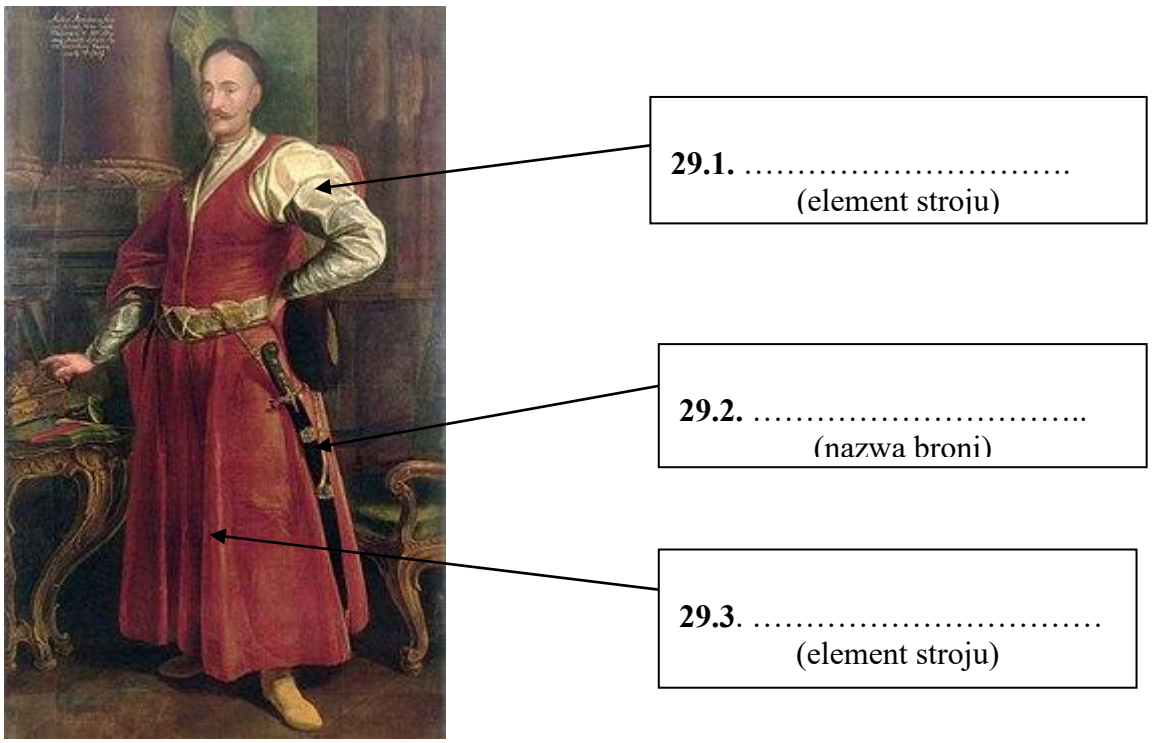
W 1771r. autor tego dzieła otrzymał od króla Poniatowskiego medal Sapere auso, czyli Temu, który odważył się być mądrym. (źródło: wikipedia.org)

…….

29. Wykorzystując informacje z tekstu, podpisz wskazane elementy ubioru i uzbrojenia polskiego szlachcica. (0-3)

Rozległe pola elekcyjne na Woli pod Warszawą zapełniły się 20 kwietnia 1674 roku różnobarwnym tłumem. Mieniły się kontusze i żupany, skrzyły bogato wysadzane karabele, czasem i półpancerz błyskał w słabym wiosennym słońcu. Tu i ówdzie zauważyć można kusy strój cudzoziemski lub czuprynę wysoko podgoloną, tatarską modą. (…) To szlachta, która w wielkiej liczbie przybyła do stolicy, by dokonać obioru króla, oczekiwała na rozpoczęcie obrad.

(Źródło: Marek Hryniewicz; *Bitwa pod Wiedniem,* WSiP)

(źródło: wikipedia.org)

30. Wskaż prawidłowe zakończenia zdań w odniesieniu do przedstawionego poniżej sztandaru. (0-2)

(źródło: wikipedia.org)

30.1. Widoczny na ilustracji sztandar pochodzi z okresu …

A. wojny północnej.
B. konfederacji barskiej.
C. konfederacji targowickiej.
D. powstania kościuszkowskiego.

30.2. Ci, co *„żywią y bronią”*, to …

A. mieszczanie.
B. chłopi.
C. szlachta.
D. duchowieństwo.

Dziękujemy Ci za rozwiązanie zadań. Sprawdź jeszcze raz swoje odpowiedzi i upewnij się, czy wszystkie prawidłowo zostały przeniesione na kartę odpowiedzi. Mamy nadzieję, że zadania nie sprawiły Ci trudności i spotkamy się na FINALE w Opolu, czego szczerze Ci życzymy.